

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПАЦІЄНТ-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В АМБУЛАТОРНІЙ ПРАКТИЦІ: УЧАСТЬ ВІЙСЬКОВИХ ЛІКАРІВ

©О. М. Ткаленко, І. М. Ткачук, А. К. Соколюк

Українська військово-медична академія, Київ

РЕЗЮМЕ. Мета – визначити ставлення військових лікарів до використання пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги та їх потреби у підвищенні поінформованості з цього питання.

Матеріал і методи. Проведено анкетне опитування 67 військових лікарів загальної практики. Використано такі методи: соціологічний, статистичний, системного підходу та аналізу.

Результати. Визначено проблемні питання щодо використання військовими лікарями основних принципів пацієнт-орієнтованої медичної допомоги: технологію спільного ухвалення рішень застосовують тільки 29,9 %; 53,7 % – надають емоційну підтримку пацієнту щодо вирішення проблем зі здоров'ям і полегшення тривоги та страху, 59,7 % – активно залучають військовослужбовців до самоконтролю стану здоров'я та результатів лікування. Всі опитані лікарі підтримали необхідність проведення фахової школи «Пацієнт-орієнтований підхід в амбулаторній практиці».

Висновки. Обґрунтовано необхідність оптимізації безперервної освіти військових лікарів щодо використання засад пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: пацієнт-орієнтована медична допомога; військові лікарі; безперервна освіта лікарів.

Вступ. Запровадження пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги є пріоритетним напрямком розвитку сучасної медицини [1, 2]. Важливо зауважити, що пацієнт-орієнтована модель регламентована і Стандартом НАТО AJMedP-8 (Медична доктрина військової охорони здоров'я) [3]. Тому актуальним є залучення військових лікарів до впровадження пацієнт-орієнтованого підходу.

Мета – визначити ставлення військових лікарів до використання пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги та їх потреби у підвищенні поінформованості з цього питання.

Матеріал і методи дослідження. Методом випадкової вибірки проведено анкетне опитування 67 лікарів, які проходили цикл тематичного удосконалення на кафедрі військової загальної практики – сімейної медицини Української військово-медичної академії. Вік опитаних склав 29–66 років (середній вік – $(41, \pm 8,6)$ років). Для дослідження ставлення військових лікарів до використання пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги та визначення їх потреби у підвищенні поінформованості з цього питання була розроблена анкета соціологічного опитування.

Результати й обговорення. Результати соціологічного опитування засвідчили, що військові лікарі не завжди застосовують основні принципи пацієнт-орієнтованої медичної допомоги: на запитання «Чи враховуєте Ви погляди і уподобання пацієнта при призначенні обстеження та лікування?» – 70,1 % опитаних лікарів відповіли – «ні»; тільки 29,9 % – зазначили, що залучають пацієнтів до спільного ухвалення рішення, що вказує на недостатню підготовку лікарів до практичного використання цієї технології та залучення пацієнтів як

партнерів до процесу лікування. На запитання «Чи розповідаєте Ви пацієнту, з якою метою призначається той або інший препарат планової терапії? – ствердно відповіли 44,8 % лікарів, 55,2 % – «не завжди». На запитання анкети «Чи заохочуєте Ви пацієнтів до самоконтролю стану здоров'я та результатів лікування – вимірювання тиску, оцінка самопочуття тощо?» ствердно відповіли – 59,7 % опитаних лікарів, 41,8 % – «якщо сам пацієнт проявляє ініціативу». Цей аспект проблеми також потрібно враховувати при плануванні освітніх заходів для лікарів. Взаємини, що базуються на принципах пацієнт-орієнтованої медичної допомоги, мають бути спрямовані на покращання емоційного стану пацієнта, що позитивно впливає на відчуття задоволеності наданою медичною допомогою, довіру до лікаря, прихильність пацієнта до лікування. За результатами дослідження, тільки 53,7 % опитаних зазначили, що надають емоційну підтримку пацієнту у вирішенні проблем зі здоров'ям та полегшенні тривоги та страху, що обґрунтовує необхідність підвищення поінформованості військових лікарів щодо технології проведення медичного консультування, емпатії, як необхідної складової запровадження пацієнт-орієнтованої медичної допомоги [4]. Всі опитані лікарі підтримали необхідність проведення на кафедрі військової загальної практики – сімейної медицини Української військово-медичної академії фахової школи «Пацієнт-орієнтований підхід в амбулаторній практиці». За результатами опитування лікарів було сформовано програму фахової школи.

Висновки. Визначені при проведенні дослідження проблемні аспекти запровадження військовими лікарями основних засад пацієнт-орієн-

тованої моделі щодо використання технології спільного ухвалення рішень, емоційної підтримки, залучення військовослужбовців до самоконтролю стану здоров'я та лікування, як партнерів, потребують запровадження медико-організаційних підходів та оптимізації безперервної освіти лікарів з цих питань.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним напрямом наукових досліджень, спрямованих на оптимізацію запровадження пацієнт-орієнтованої моделі медичної допомоги, є розробка заходів щодо підвищення поінформованості військових лікарів та військовослужбовців з цього питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Strengthening people-centred health systems in the WHO European Region: framework for action on integrated health services delivery. 2016. – URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/315787/66wd15e_FFA_IHSD_160535.pdf.
2. Ong K. Y. Patient-centred and not disease-focused: a review of guidelines and multimorbidity / K. Y. Ong, P. S. S. Lee, E. S. Lee // *Singapore Med. J.* – 2020. – Vol. 61 (11). –

- P. 584–590. DOI: 10.11622/smedj.2019109.
3. AJMedP-8 ALLIED JOINT MEDICAL DOCTRINE FOR MILITARY HEALTH CARE (MHC). – URL: https://www.coemed.org/files/stanags/02_AJMEDP/AJMedP-8_EDA_V1_E_2598.pdf.
 4. Людяність та емпатія в охороні здоров'я: посібник для викладачів / А. Г. Леухіна [та ін.]. – Київ : Майстер книг, 2022. – 363 с.

REFERENCES

1. Priorities for health systems strengthening in the WHO European Region 2015–2020: walking the talk on people centredness. Retrieved from: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/282963/65wd13e_HealthSystemsStrengthening_150494.pdf.
2. Ong, K.Y., Lee, P.S.S., & Lee, E.S. (2020). Patient-centred and not disease-focused: a review of guidelines and multimorbidity. *Singapore Med. J.*, 61(11), 584-590. DOI: 10.11622/smedj.2019109.
3. AJMedP-8 ALLIED JOINT MEDICAL DOCTRINE FOR

- MILITARY HEALTH CARE (MHC). Retrieved from: https://www.coemed.org/files/stanags/02_AJMEDP/AJMedP-8_EDA_V1_E_2598.pdf.
4. Leukhina, A.H. Bohdan, D.B. Borovyk, I.O. Havrysh, T.S. Haliash, N.B. Hovardovska, O.O. & Shchudrova, T.S. (2022). *Liudianist ta empatiia v okhoroni zdorovia. Posibnyk dlia vykladachiv – Humanity and Empathy in Health Care: A Guide for Educators*. Kyiv: Maister knyh. Retrieved from: <https://mededu.org.ua/wp-content/themes/metheme/assets/pdf/lib7.pdf> [in Ukrainian].

MODERN ASPECTS OF THE PATIENT-CENTERED APPROACH USING IN OUTPATIENT PRACTICE: PARTICIPATION OF MILITARY PHYSICIANS

©O. M. Tkalenko, I. M. Tkachuk, A. K. Sokolyuk

Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv

SUMMARY. The aim – of the study was to determine the attitude of military doctors to the use of a patient-centered model of medical care and for increased awareness of this issue.

Material and Methods. Anonymous questionnaire survey of 67 military physicians was conducted. Methods: sociological, statistical, system approach and analysis.

Results. Problematic issues regarding the use of the basic principles of patient-centered medical care by military physicians was identified: the technology of shared decision making was used by only 29.9 %; 53.7 % – provide emotional support to the patient in solving health problems and alleviating anxiety and fear, 59.7 % – actively involve military personnel to self-monitoring of health status and treatment results. All interviewed doctors supported the need to hold a professional school "Patient-centered approach in outpatient practice".

Conclusions. The necessity of optimizing the continuous medical education of military doctors regarding the use of the principles of the patient-centered model of medical care was substantiated.

KEY WORDS: patient-centered medical care; military physicians; continuous medical education.

Отримано 05.02.2024

Електронна адреса для листування: lzpvps@ukr.net